

Krosno, 06.05.2021 r.

Zn.spr.: ZS.2217.158.2020

**Sz. Pan Nadleśniczy
- wszystkie jednostki**

Dotyczy: udostępniania gruntów do poszukiwań/badań archeologicznych.

W dniu 8 czerwca 2020 r., w siedzibie RDLP w Krośnie odbyło się spotkanie z przedstawicielami Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków z/s w Przemyślu (WUOZ) oraz Komendy Wojewódzkiej w Policji w Rzeszowie (KWP). Celem spotkania było wypracowanie szczegółowych zasad współpracy na polu udostępniania nieruchomości w celu prowadzenia badań archeologicznych i/lub poszukiwania zabytków i in. przedmiotów przy użyciu urządzeń elektronicznych i technicznych związanych z naruszaniem gleby, wykonywanych w oparciu o Zarządzenie nr 47 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13 lipca 2018 roku (OE.715.1.18.2018).

Na spotkaniu zostały poruszone problemy dotyczące udostępniania gruntów oraz nadzoru nad pracami prowadzonymi głównie przez indywidualnych detektorystów. WUOZ zwrócił uwagę na przypadki udostępniania terenów do poszukiwań obejmujących duże obszary i znaczne przedziały czasowe, co skutkuje przede wszystkim utrudnionym nadzorem ze strony WUOZ nad działaniami w terenie, często niezakończonymi przez wykonawców właściwym sprawozdaniem z przeprowadzonych prac.

Ze strony KWP w Rzeszowie zasugerowano, że przekazanie informacji o osobach posiadających pozwolenie na poszukiwania, pozwoliłoby na skuteczną kontrolę, przede wszystkim co do zgodności listy osób z obecnymi na gruncie oraz ewentualnie umożliwiłoby nadzór nad odnalezionymi zabytkami.

W trakcie spotkania, wspólnie ustalono, że Dyrektor RDLP w Krośnie wprowadzi dodatkowe wytyczne, mające na celu czasowe i powierzchniowe ograniczenie prowadzonych prac. Dodatkowe uregulowania winny spowodować także zwiększenie bezpieczeństwa, w szczególności osób poszukujących, poprzez dokładniejsze określenie celu, czasu i miejsca badań, a obowiązek przedłożenia przez poszukiwaczy harmonogramu realizacji prac, umożliwi właściwy nadzór, zarówno przez Służbę Leśną, pracowników WUOZ i Policję.

Działania podejmowane przez poszukiwaczy, m.in. na gruntach SP w zarządzie PGL LP, wpisują się w procedury określone w przepisach prawa. Skrócona analiza prawna wskazuje, że ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 282) dalej „uozo”, w art. 36 ust. 1, pkt 5) i 12), zalicza do prac wymagających pozwolenia wojewódzkiego konserwatora

zabytków (dalej „WKZ”) - prowadzenie badań archeologicznych oraz poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania. W dalszej kolejności, Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków z dnia 2 sierpnia 2018 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 81) dalej „Rozporządzenie”, wskazuje warunki, jakie należy spełnić, aby uzyskać zgodę właściwego konserwatora – każdy, kto chce poszukiwać zabytków przy pomocy urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania, powinien złożyć do właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (WKZ) odpowiedni wniosek, wraz z załącznikami, co zostało wyczerpująco opisane w §10 Rozporządzenia. W ust. 3 pkt 2) tegoż paragrafu wskazane jest m.in., że do wniosku dołącza się dokument potwierdzający posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości, uprawniającego do występowania z tym wnioskiem, a w przypadku gdy z wnioskiem występuje podmiot zamierzający prowadzić te poszukiwania, zgodę właściciela lub posiadacza nieruchomości na ich prowadzenie albo oświadczenie, że właściciel lub posiadacz tej zgody nie udzielił.

Dalsza część niniejszego pisma będzie dotyczyła ww. zgody i jej zakresu, wydawanej, w przypadku gruntów pozostających w zarządzie PGL LP - przez właściwego nadleśniczego, co zostało wstępnie uregulowane Zarządzeniem nr 47 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 13 lipca 2018 r.

Zarządzenie nr 47/2018 dopuszcza prowadzenie badań/poszukiwań, wskazuje jakie grunty są wyłączone z udostępnienia, co powinien zawierać wniosek oraz zgoda nadleśniczego, a także zobowiązania formalno - prawne obu stron. W swojej treści nie przewiduje jednak maksymalnych ram czasowych i powierzchniowych dla planowanych badań/poszukiwań, co z perspektywy czasu i dotychczasowej praktyki jego stosowania okazuje się istotnym problemem, zarówno po stronie nadleśnictwa, jak też WKZ, w konsekwencji zobowiązanego do wydania zgody na obszar udostępniony przez nadleśniczego.

Mając na uwadze treść art. 35 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1463 ze zm.), który stanowi, iż Nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu. Podkreślenia wymaga, że zapis ten nie jest tylko obowiązkiem ciążącym na kierowniku danej jednostki, ale równorzędnie, uprawnieniem do stosowania niezbędnych środków, aby to zobowiązanie było faktycznie wykonywane. Przepis ten stanowi zatem podstawę prawną, umożliwiającą

wprowadzenie do treści zgody zapisów dotyczących obszaru i przedziału czasowego poszukiwań.

Wobec powyższego polecam, aby na tej podstawie prawnej, doprowadzać do sytuacji, w której wydawane zgody na udostępnienie nieruchomości będą obejmowały obszar i czas trwania poszukiwań, pozwalające na skuteczny nadzór nad prowadzonymi działaniami, wykonywanymi w znacznej części w ramach standardowego nadzoru i wykonywania zadań gospodarczych przez Służbę Leśną na zarządzanym obszarze.

Uważam za niezbędne wyeliminowanie sytuacji, gdzie wnioskodawcy uzyskują zgody na prowadzenie prac przez cały rok, w dodatku na obszarze całego leśnictwa lub wręcz Nadleśnictwa. Należy zauważyć, że tacy poszukiwacze prawdopodobnie nie posiadają wiedzy ani o faktach historycznych z jakimi związane są poszukiwania, ani o spodziewanych efektach ich prac. W tym miejscu należy odnieść się także do treści zarządzenia DGLP, w którym, w paragrafie 4 ust. 1 pkt 10) zawarty został obowiązek uzasadnienia wniosku o zgodę na udostępnienie terenu. Oznacza to w szczególności, że wnioskodawca winien obiektywnie uprawdopodobnić, iż na danym obszarze mogą znajdować się przedmioty historyczne. Właściwe uzasadnienie wniosku jest jednocześnie uwiarygodnieniem kwalifikacji oraz intencji przyszłego poszukiwacza, z którego wynikać będzie cel i zakres, związany np. z wydarzeniem historycznym.

Nie bez znaczenia jest również, że rozpatrzenie takiego wniosku stanowi duże obciążenie dla osoby sporządzającej projekt zgody, między innymi przy wyszczególnianiu obszarów wyłączonych z udostępnienia zgodnie z treścią Zarządzenia nr 47, ale również powierzchni wyłączonych np. ze względu na ochronę przyrody oraz innych obszarów objętych stałym lub okresowym zakazem wstępu.

Dużym wyzwaniem, w opisanym wyżej przypadku, jest także nadzór służb terenowych nad osobami poruszającymi się po lesie. Takie udostępnienie terenu w dalszej perspektywie rodzi problemy także dla WKZ, który nie jest w stanie rozliczyć poszukiwaczy ze wszystkich czynności, do których zostali zobowiązani, w tym zakończenia prac właściwym sprawozdaniem oraz przekazaniem znalezionych przedmiotów do właściwej instytucji.

Wnioski, które obejmują duże obszary i przewidują długi czas prac, winny być rozpatrywane odmownie, z pouczeniem o możliwości uzyskania zgody, ale tylko po sprecyzowaniu obszaru poszukiwań i niezbędnego czasu ich trwania. Należy wymagać, aby uzupełnienie zawierało odpowiednio szczegółowy program poszukiwań, wraz z harmonogramem określającym dokładne miejsca i czas poszukiwań, ze wskazaniem poszczególnych etapów na konkretnych działkach ewidencyjnych lub ich częściach.

Miejsce poszukiwań winno zostać wskazane na mapie topograficznej w skali umożliwiającej lokalizację granic w terenie, zasadniczo w skali nie mniejszej niż 1 : 10 000.

W ramach bieżącej współpracy, między innymi w celu wymiany spostrzeżeń, doświadczeń, roboczego przekazywania dokumentów, itp., Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków wyznacza niżej wymienione osoby do bieżącego kontaktu z Nadleśnictwami:

1. Małgorzata Pałeczka, tel. 16 6785944, e-mail mpaleczka@wuooprzemysl.pl; wkzabytkow@wuooprzemysl.pl
2. Łukasz Dzik, tel. 13 4320306, e-mail ldzik@wuooprzemysl.pl; uozkrosno@wuooprzemysl.pl
3. Zbigniew Jeliński tel. 17 8539461, e-mail zjelinski@wuooprzemysl.pl; uozrzeszow@wuooprzemysl.pl
4. Tomasz Biernicki tel. 15 8228161, e-mail tbiernicki@wuooprzemysl.pl; uoztarnobrzeg@wuooprzemysl.pl

Ze strony poszczególnych Nadleśnictw osoby do bieżących kontaktów będą wskazywane w bieżącej korespondencji oraz poszczególnych zgodach na udostępnienie terenu. W pozostałych przypadkach można kontaktować się za pośrednictwem ogólnego numeru telefonu lub adresu poczty elektronicznej, podanych na stronie internetowej danej jednostki.

Zgodnie z decyzjami podjętymi w dniu 8 czerwca 2020 r. w siedzibie RDLP w Krośnie, ustala się, że:

1. Nadleśniczy niezwłocznie informuje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o otrzymanych wnioskach, wraz ze stanowiskiem w przedmiocie przyszłego rozstrzygnięcia, a także o udzielonych zgodach;
2. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków w Rzeszowie - w przypadkach dotyczących nieruchomości zarządzanych przez nadleśnictwa Lasów Państwowych, informuje właściwego nadleśniczego o wydanych zezwoleniach, niezwłocznie po ich wydaniu.

Wraz z informacją przekazywane są istotne dokumenty w sprawie. Preferowany jest kontakt za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, np. ePUAP, poczta elektroniczna.

Marek Marecki
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Krośnie

Do wiadomości:

1. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Przemyślu, ul. Jagiellońska 29, 37-700 Przemyśl,
2. Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie, ul. Dąbrowskiego 30, 35-036 Rzeszów.

